

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr
V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravištvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniila (inserati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 62.

▽ Ljubljani. v torek 17. marca 1891.

Letnik XIX.

Zopet žaluje Kranjska in ž njo gotovo tudi sosedne slovenske pokrajine ob mrtvaškem odru moža, ki je iskreno ljubil slovenski narod, zanj deloval mnogo let, osobito pa za ožjo svojo domovino Kranjsko. Nocoj po polnoči je na večno zatisnil oči preblagorodni gospod

dr. Josip Poklukar,

deželni glavar kranjski, državni poslanec, predsednik kranjske trgovske in obrtniške zbornice, odbornik „Matice Slovenske“ itd. itd.

Rosnim očesom in žalostnim srcem naznanjamo to britko novico narodu slovenskemu. Pač smo se bali, da nam smrt vzame tega odličnega, v sedanjih razmerah na Kranjskem skoraj nenadomestnega odličnjaka, a vendar smo gojili trdno nado, da mu Vsemogočni še podeli zdravje ter nam ohrani njegovo drago življenje.

Kdor pozna naše razmere, vé tudi ceniti preveliko izgubo, ki nas je zadela.

Blagi pokojnik je bil rojen dne 7. marca 1837 v vasi Krnici, župniji gorjanski pri Bledu na Gorenjskem, od kmetskih roditeljev, dovršil srednje šole v Ljubljani, pravoslovne nauke na Dunaju, kjer je l. 1864. postal doktor. Po dovršenih študijah se je v Ljubljani najprvo posvetil notarski, pozneje odvetniški praksi. Leta 1873. je prevzel nadzorstvo, pozneje vodstvo Blasnikove tiskarne, kar je opravljal do svoje smrti. L. 1870. je bil izvoljen v deželni zbor kranjski, kateri ga je meseca decembra 1871 poslal v državni zbor; l. 1872. so ga kranjski poslanci izvolili v delegacijo, ki je zborovala v Pešti. L. 1879. je bil zopet izvoljen v državni zbor od gorenjsko-notranjskih mest in trgov, katere je zastopal do letošnjega leta; letos dne 5. t. m. ga je Ljubljana izbrala za svojega državnega poslanca. Leta 1883. mu je presvetli cesar podelil red železne krone III. vrste, l. 1888. po smrti grofa Thurna imenoval za deželnega glavarja kranjskega.

V državnem zboru je bil vpliven poslanec, član odseka za postavu zoper anarhiste, odseka za enketo o zalaganji armade, nekaj časa legitimacijskega odseka, odseka za jezikovni zakon in načelnik davčnega odseka. V vseh svojih govorih je zagovarjal v prvi vrsti gmotne koristi svoje ožje domovine. Največje zasluge pa si je dr. Poklukar pridobil kot član deželne komisije kranjske za uravnavo zemljiškega davka; on se je mnogo trudil, da so se zemljiški dohodki kolikor mogoče znižali, to je, pravilno cenili in se je odpravila krivica previsokega davka, ki je bil deželi naložen po prejšnjem katastru.

Dr. Poklukar je bil vrl mož stare korenine v pravem pomenu besede; prišel je iz šole slavnih naših prvoroditeljev dr. viteza Bleiweisa, dr. Tomana in dr. Koste; živel je in delal po starem slovenskem geslu ter ni s političnim plaščem pokrival trdnega svojega verskega prepričanja, katero je blažilo druge njegove lepe lastnosti. Kot deželni glavar je vodil obravnave deželnega zbora spretno, točno in tako nepristransko, da so ga spoštovali tudi politični nasprotniki.

Iz pravega sinovskega spoštovanja do dr. Janeza viteza Bleiweisa, očeta naroda slovenskega, je po njegovi smrti v svojo gmotno škodo izdajal „Novice“, katere bi prihodnje leto slavile svojo petdesetletnico, kar je želel pokojnik.

Ob smrti dr. Poklukarja kličemo vsem rojakom: Častite spomin tega značajnega moža, bodite veri katoliški, narodu slovenskemu, cesarju in Avstriji tako zvesti, kakor on, in častil vas bode hvaležni narod po smrti, kakor njega!

Naj v miru počiva!

Dolenjski železnici.

(Deželnega odbora kranjskega protiugovor na peticijo notranjskih občin.)*

Sklep visokega deželnega zbora kranjskega gledé zakona o poroštvo čistega dohodka za dolenjski železnici je vzbudil umetelno gojeno agitacijo, katera si daje duška v mnogih do besede soglasnih peticijah ter si prizadeva preprediti Najvišjo potrditev tega zakona.

To nasprotstvo bomo prav umeli in spoznali njega vrednost, ako si ogledamo njegov začetek. Porodilo se je v nekaterih notranjskih krajih, ki se bojé za svoje krajne koristi. Kajti naj si bodeta dolenjski železnici še toliko hasnili v gospodarskem oziru mrtvi dolenjski strani, pa tudi vsej deželi kranjski, vendar ni tajiti, da bodeta na zaslužek nekaterih notranjskih krajev vplivali neugodno.

Kraji Nova Vas, Cerkljica in Rakek namreč, ki ležé ob cestah držečih iz gozdov kočevskih in ribniških do južno-železnične postaje Rakek, bodo gotovo na zgubi, kajti prevozniki dolenjskega lesa se bodo, kadar se dogradite dolenjski železnici, vsekako posluževali teh novih občil. Po tem takem se navedene občine zaradi jednakostranske koristi ne upirajo tolikanj proti deželnemu poroštvo, ampak one bi rade sploh preprečile nameravani dolenjski železnici, katerih tako zeló želí ostalo prebivalstvo kranjsko, sevéda proglašajo po sebi neznatne krajne ozire za obče koristi. Iz označenih nagibov spisana peticija je romala po vsej deželi od občine do občine.

Ker je stvar sama na sebi jako težavna, ker treba veliko zadržati, da jo človek razume, in ker je s tolikimi vsotami poštovati, ni čudo, če so v peticiji uporabljeni dokazi tega in onega pridobili in kje kateri občinski zastop v istini zavedli do mnenja, da se je visoki deželni zbor prenaljil in da od njega skleneni zakon o poroštvo nasprotuje deželnim koristim.

Sevéda so razlogi omenjene prošnje, da bi predsedstvo visokega ministerskega sveta ne izvolilo priporočati deželnega zakona o poroštvo čistega dohodka za dolenjski železnici v Najvišjo potrditev, tako slabi in ničevi, da ni misliti, da bi se na Najvišjem mestu ozirali na nje.

Ker pa na napačne trditve, kakoršne izraža ta peticija, ni smeti molčati, iz tega razloga jedinega si dovoljuje deželni odbor v naslednjem ugovoru popraviti vsaj nekoliko zmote in nalašč neresnične podatke.

Stvarno ima peticija dva glavna dela. V prvem se dokazuje, da poroštvo naklada deželi veliko večje breme, nego svoj čas skleneno prevzetje gotovinskih delnic v znesku 500.000 gld.; dalje se omenja, da si dežela nalaga z zakonom natanko določene dolžnosti, ne zagotavlja si pa z njim nikakoršnih pravic. Drugi del kritikuje račun dohodnosti jako nepovoljno ter se trudi, najbistvenejše postavke njegove ovreči. Ves sestavek je torej protest zoper poroštvo, katero bode dežela prevzela.

Prvi glavni del je jako težavno pobijati, zaradi dokazov samih. Zoper mnenje, da bi se visoka vlada morebiti bila zadovoljila z manjšim prispevkom, visoki deželni zbor pa da je več prevzel, nego je vlada zahtevala od njega, pač ne kaže ugovarjati.

Visoka vlada, seosebno pa visoko trgovinsko ministerstvo, pozná natanko postanek one oblike, katero je člen II. zakona z dné 6. junija 1890. leta dobil v železniškem odboru državnega zbora, zatoorej sama najbolje vé, katera ponudba je bila po nje mnenji „blizu enoliko vredna“, kolikor prevzete glavinske delnice v znesku 500.000 gld. Ali kaj je reči zoper trditve, kakor n. pr. da je dežela prevzela s poroštvo „štirinajstkrat večjo“ dolžnost, nego je bil podpisani znesek glavinskih delnic?! To bi veljalo pač le v tem slučaju, ko bi dežela morala vsako leto v resnici plačati celí poroštvni znesek, to je, ker zadostuje dobiček od premoga, ki ga bodo jemale c. kr. državne železnice, za obratne troške, ako bi železnica ne imela sploh prav nič obratnih dohodkov, torej ko bi svoje popotne ljudi in svoje tovarno blago hotela voziti brezplačno! Brezmiselnost take trditve je tako očitna, da je ni vredno izpodbijati.

Nič tehtnejše ni očitjanje, da je visoki deželni zbor „za dvomno hasen žrtvoval gotove koristi“, da se je lotil opravkov, ki se navadno v socialnem življenju imenujejo „špekulacije“.

Prav nasprotno! Korist od tega, da bode laglje dobiti denarja in po ceni moči zgraditi železnici, ta korist je gotova, dejanska žrtev za njo pa zavisi od tega, kolikšna poroštvna predplačila, za koliko časa in ako jih bode sploh treba dajati, — sedaj torej je žrtev še dvomna. Ravno to je nagnilo deželni zastop, da se je rajši zavezal za poroštvo, nego pa dovolil denaren prispevek, katerega bi bilo treba potrošiti za glavinske delnice.

Iz peticije ni posneti nagibov, zakaj je visoki deželni zbor storil ta sklep in katere koristi je z njim hotel doseči. Oboje je pa razvidno iz poročila, s katerim vred je visoka vlada predložila „zakon o privolitvah in pogojih za gradnjo dolenjskih železnic“. V tem poročilu se nahaja do besede naslednji odstavek: „Deželni zastop pa ima tudi na umu, da dežela kranjska namesto omenjene deželne podpore morebiti prevzame poroštvo za štiriodstotno obrestilo in poplačilo prioriternih obligacij, ki se bodo izdale. Vsled tega bi jih bilo moči raztržiti po znatno višjem kurzu, in okrepila bi se bistveno nada, da bodo kmalu zadostovali dohodki železnični za obrestilo vse gradbene glavnice, torej tudi za obrestilo od države prevzetih „glavinskih delnic“. Na ta način bi se torej doseglo, da bi se obveznice razprodale po znatno višjem kurzu, da bi se veliko ceneje zgradile železnice in zboljšala se nada v skorajšnje zadostno obrestilo vse zgradbene glavnice. Vse to je popolnoma prikrito v peticiji, ki naj bi zbegala davkoplačevalce. V njej je citati izrečno: „Dežela kranjska dobode gotoveje in hitreje železnico. Tokorist, in le to, ima dežela od ložje dobave gradbene železnice.“ Samoumevno je, da se pri tem ni bilo moči ogniti očitnih protislovij. Saj je bilo na vsak način dokazati, da bi bilo za deželo veliko koristnejše, ako prevzame pol milijona glavinskih delnic, nego pa poroštvo. Zato poudarja peticija, da bi bilo v prvem slučaju le toliko nevarnosti, da bi dežela „skozi nekoliko let izgubila 20.000 gld. obresti“, in o tej zgubi, — pravi peticija, — da „ni vredno“ govoriti.

Dobro! Če prosilci menijo in to gotovo po pravici, da pojdejo obresti od glavinskih delnic v izgubo le za „nekoliko let“, da se bodo one vže po teh „nekoliko letih“, in sicer navzlic veliko draži dobavi denarja, do cela obrestovale iz dohodkov, kako si pa upajo prorokovati tako neugodno bodočnost, če se bolj po ceni dobode glavnica ter gledé na prioritetne obligacije in gledé na deželno poroštvo?!

Prosilci nadalje trdijo, da sta vlada in deželni zbor za zgradbo proračunila veliko preveč, odmenivši jej 10 milijonov, po njih mnenji bi zadostovalo 8 milijonov, sklicujejo se pa na muenje tehnikov.

Deželni zastop sevéda ni mogel poslažiti se takih zvedencev, zadovoljiti se je moral s proračunom, ki so ga bili sestavili državni organi, uradniki c. kr. generalnega nadzorstva in c. kr. generalnega vodstva. Za zdaj tudi ne vé, zakaj naj bi mu bilo žal, da se drži uradnih števil. Saj je mogoče in vsekakor tudi želeti, da se kaj prihrani. Vendar je obilni proračun porok, da se ne bode prekoračil proračunjeni znesek, in vsak prebitek proračuna, vsak pomanjšek potrebsčine bode podkrepil upanje, da bodeta železnici donašali dobiček, ter zatoorej zmanjša bojazen, da bi dežela izgubila.

(Dalje slédi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. marca.

Notranje dežele.

Položaj. Grof Taaffe se je posvetoval že tudi s Chlumeckim. Sporazumljenje z levičarji se pa še ni doseglo in levičarski listi tožijo, da se ministerski predsednik ne želi sporazumeti z levičarji, temveč hoče le sestaviti večino od slučajja do slučajja. Levičarji stavili so najbrž prevelike zahteve, in se zatoorej grof Taaffe ne more z njimi sporazumeti. Mej drugim se govori, da levičarji ne marajo vstopiti v večino, v kateri bi bili tudi Slovenci in Staročehi. Taaffe se ne more vdati v vse levičarske želje. Če bi Čehe in južne Slovane od sebe odrinil, bil bi popolnoma odvisen od levičarjev, ki bi se ga znali hitro znebiti. Levičarji so že računali s tem, da grof Taaffe odstopi in pride na krmilo vsaj knez Schönburg ali pa grof Coronini, ko bi že višji krogi ne marali ministerskega predsedništva izročiti Chlumeckemu. Sedaj pa vse kaže, da še tako hitro ne pride čas za čisto levičarsko vlado, katera pa tudi brez Poljakov ni mogoča. Poljski listi pa pišejo, da bi Poljaki nikakor še ne bili voljni podpirati levičarjev. Chlumecki in Plener morala se bodeta torej zadovoljiti s sedanjo vlado.

Državnozbornske volitve. Ko to pišemo, izid včerajšnjih volitev v Dalmaciji še ni povsem znan. V dubrovniškem volilnem okraju voljen je vodja dalmatinskih Hrvatov dr. Miha Klaić z 89 proti 8 glasom. Jutri pa volijo mesta v Dalmaciji, v sredo trgovske zbornice in v petek veleposesniki v tej deželi, in s tem bodo volitve končane.

Mladočeški poslanci sklicali bodo še pred začetkom državnega zbora shod mladočeške stranke v Pragi, da se posvetujejo o svojem bodočem delovanju. Pri tem shodu se pa že utegne pokazati razpor v mladočeški stranki. Vsi ne bodo marali hoditi za dr. Gregrom. „Selské Noviny“, katere vreduje mladočeški poslanec Rataj, so že začele napadati mladočeško stranko, ker ni pričakovati, da bi Mladočehi kaj za kmete dosegli na Dunaju. Ta list priporoča, da bi osnovali novo nezavisno češko kmetско stranko, ki bi ne bila v nobeni zvezi z mladočeško. Ta nova stranka bi lahko tudi hodila z vlado. K tej stranki bilo bi več mladočeških poslancev prisiljenih pristopiti. S tem pa bi se začel le razpad mladočeške stranke, kajti ne bilo bi dolgo, pa se potem od Mladočehov odločijo realisti in pa pristáši poslanca Škarde. Prav lahko se torej pripeti, da bode v kratkem slavi mladočeške stranke konec.

Taaffe in protisemitje. Grof Taaffe je te dni imel tudi pogovor s knezom Liechtensteinom, kar je posebnega pomena. Nemškoliberalni listi so vedno pisali, da vlada se nikako ne more družiti s protisemiti, katere so skušali naslikati za prave anarhiste. Sedaj pa je ministerski predsednik začel pogajanja z možem, ki bode vodja protisemitom v novi zbornici. Kak vspeh so imela ta pogajanja, ne vémo, toda toliko je znano, da grof Taaffe ne kaže več take prijenljivosti levičarjem in je torej celó mogoče, da bode s konservativnimi in slovanskimi strankami in protisemiti poskusil vladati brez levičarjev. Toliko je že gotovo, da levica ni več za vlado neobhodno potrebna.

Češko vseučilišče v Brnu. Mladočeški „Moravske Listy“ pišeje, da mora biti prva naloga moravskih Čehov v novem državnem zboru, da se poženo za vseučilišče v Brnu. To vseučilišče moralo bi imeti pravoznansko, zdravniško in modroslovno fakulteto. Mi tudi priznavamo, da bi bilo to vseučilišče potrebno, ali pri sedanjih razmerah se ne bo dalo doseči. To ve mladočeški list in je to stvar sprožil, da bode mogel hujskati proti Staročehom, ki so zmagali na Moravskem. Zakaj pa ta list ne našteje, kaj morajo vse doseči Mladočehi na Češkem. Zakaj pa ne piše, da bi bila za brnsko vseučilišče potegovati se dolžnost vseh čeških poslancev, ne pa le moravskih, ko je vendar tolikrat naglašal slovansko vzajemnost? Jedino zato, da bode odgovornost za neuspehe lahko izvrčal le na moravske Staročeha.

Prememba v ministerstvu. Vsak dan prinašajo razni listi vesti, da bode odstopil kak minister. Tako se tudi zagotavlja, da odstopi grof Schönborn. Taaffe in Schönborn se dobro ne razumeta. Schönborn je baje najbolj silil, da razpusti državni zbor. Neugoden izid volitev je pa Taaffeja preveril, da čas za razpust ni bil pravi in bi se sedaj rad znebil grofa Schönborna, ki ga je s svojim svetom spravil v tako velike zadrege. Taaffe menda misli, da bi Mladočehi ne bili dosegli tacihspehov, ko bi se bil državni zbor razpustil koncem postavodajne dobe.

Vnanje države.

Windthorst. Vsi nemški listi pišejo z velikim spoštovanjem o Windthorstu in hvalijo njegovo politično spretnost, nadarjenost in njega značaj. „Kreuzzeitung“ ga hvali, da je bil dober Nemeec ter mu je bila blaginja in varnost domovine vedno pri srci. „Freisinnige Zeitung“, ki se gotovo ni strinjala z Windthorstovim programom, pa piše, da sta državni in deželni zbor izgubila najodličnejšega svojega poslanca, domovina pa najboljšega državljana. Ravno tako ga hvali tudi „Nationalzeitung“. Smrt Windthorstova nam kaže, kako se čislajo čisti in trdni značaji tudi po smrti. Zasluge tacemu možu priznati morajo tudi najhujši nasprotniki.

Katoliški centrum v Nemčiji. Nemški liberalni listi se že veselé, da utegne po Windthorstovi smrti razpasti katoliški centrum. Mej katoliškimi aristokrati in demokrati morda nastane razpor. Katoliški listi se pa nádejajo, da ostane katoliški centrum in to zato, ker je potreben in še ni dovršil svoje naloge. Tudi ima ravno katoliški centrum več mož, ki so sposobni za vodstvo, kakor katera-koli druga stranka v Nemčiji. Nemški katoliki bodo pač pogrešali starega skušenega voditelja, ali zaradi tega vendar še ne bodo pretrgali boja za katoliško stvar. V kratkem se bodo nasprotniki katoliške cerkve preverili, da so se prezgodaj veselili.

Bolgarija. Nemčija nekda neče več imeti ruskih podložnikov v Bolgariji pod svojim varstvom in je to že naznanila Rusiji. Sedaj pa prevzame francoski generalni konzulat v Sofiji varstvo ruskih podložnikov. Varstvo ruskih podložnikov v južni Bolgariji je pa že dosedaj imela Francija.

Francija. Francoski vojni minister je bil francoski zbornici nedavno predložil zakon, da se trdnjave že ob mirnem času preskrbé z živežem. Odsek, kateremu se je ta načrt izročil, ga je nekoliko predelal v sporazumljenju z vojnim ministrom. Utrujenim mestom, katera nemajo nad 40.000 prebivalcev, ne bode treba ničesa donašati za preskrbljenje;

utrujena mesta, ki imajo nad 40.000 prebivalcev, bodo pa morala nekaj donášati. Tacih mest je devet. Pariz bi moral 900.000 frankov plačati za oskrbljenje trdnjave z živežem. S tem zakonom se hoče preskrbeti, da bodo trdnjave z vsem preskrbljene, da se ne prigodi tako, kakor se je 1870. leta, ko je po trdnjavah vsega primankovalo in so se zatorej morale vdati.

Nemški cesar in alzaška deputacija. Posebno slovesno je vsprejel nemški cesar alzaško deputacijo. Pri vsprejemu bil je tudi državni kancelar Caprivi, državni tajnik Bütticher in generalni pobočniki. Nad vrati, skozi katere se je peljala deputacija v kraljevo palačo, vihrala je državna zastava. Cesar je v svojem odgovoru na izročeno mu adresu izjavil, da ga veseli, da se deželni odbor zanima za interese dežele in da se je obrnil naravnost nanj. Z veseljem jemlje na znanje, da alzaško prebivalstvo zavrača vsako vmešavanje tujih elementov v njega zadeve. Deželi se bodo dovolile temvečje olajšave, čim vernejše bode prebivalstvo nemški državi. — Deputacija svojega namena ni povsem desegla. Poostrenje predpisov zaradi potnih listov se še ni razveljavilo in tudi ni bilo pričakovati, da bo vlada v 14 dneh razveljavila naredbo, katero je izdala. Pričakovati je pa, da vlada razveljavi vendar v kratkem to poostrenje.

Italija. Nova italijanska vlada nikakor ne misli tako strogo postopati s katoliško cerkvijo, kakor je Crispijeva. Tako je novi naučni minister podelil eksekvato 18 škofom, ki so bili imenovani brez dovoljenja italijanske vlade. Da bi se nova vlada sporazumela popolnoma z Vatikanom, seveda ni pričakovati, vendar pri vsaki priliki ne bode cerkvi stavila ovir.

Tonking. Zadnji čas se je število pomorskih roparjev v Tonkingu zopet jako pomnožilo. Nedavno je bil boj mej roparji in vojaki in so pali trije francoski častniki. V nekem selu so roparji ubili francoskega rezidenta in dva uradnika. Najbrž bodo morali odposlati v Tonking vojakov, da napravijo red v deželi.

Dogodki v Novem Orleansu. Porotno sodišče v Novem Orleansu je oprostilo 6 Italijanov, ki so bili obdolženi, da so umorili načelnika policije Hennessy-ja. To je vzbudilo veliko nevoljo med prebivalstvom, ki je vlomilo v ječo, pobilo zaprte Italijane, razven dveh, ki sta ušla.

Izvirni dopisi.

Iz Kranja, 15. marca. Volilno gibanje vzbudilo je v našem sicer mirnem mestu mnogo neprijaznih, nezglasnih zvokov, katerih odmev je vsprejel „Slovenski Narod“ v svoje predalce. Svojim očem smo komaj verjeli, ko smo brali ostudne napade na naša mnogozasluzna meščana, gospoda župana Šavnika in gospoda Pavšler-ja st., na moža, ki vživata v resnici — zaslužen vsehstransko zaupanje ne samo someščanov, ampak tudi vseh treznih nepristranskih Slovencev. Iz začetka nismo mislili ničesar na tako obrekovanje odgovoriti, da pa se ne bode mislilo, da molčeč temu pritrdimo, štejemo si v sveto dolžnost izpregovoriti nekoliko srčnih besed zaradi napadenih someščanov, katerih življenje je bilo in je posvečeno v duševni napredek in blagostanje rojstnega nam mesta. Zavrtno sta bila napadena z grdim orožjem, kakoršnega rabiti naj bi se poštenei sramovali, z lažjo in obrekovanjem; nesnažno sta bila črnjena pred svojimi someščani. A molčala sta. Njima je le za stvar, ne za slavo. Napadena sta izmed taci mož, kakoršnih nam je naj bolj potreba. Malo se je govorilo o njih, niso jih slavili, niso jima kadili po časnikih in gostilnicah, niso se jima pošiljale pohvalnice in zaupnice. Na tihem sta delovala, ne za slavo. Ona sta nam najlepši vzgled čistega marljivega in poštenega rodoljuba. Posnemajmo jih vsi! Res je, da sta morala za prevelik trud vžiti zadnji čas mersikatero grenko; toda ljubezen do rojstnega mesta naj vaji navdušuje in krepi kakor do sedaj tudi v prihodnjem delovanju. Mi pravimo tako: „le možko naprej, pa ničesar se bati!“ O tej stvari končamo, dasi imamo še veliko reči na srci in v peresu. „Narodovi“ gospodi pa le še to: Liberalna gospoda, vi terjate, da pripoznamo vaše nazore kot resnične. Vedite pa, da nazori se ne dobivajo s tem, da berete „Narodove“ članke, ki so vam všeč, s katerimi se precej vjemate in strinjate. Nazore pridobivamo si mi le počasi. Kdor hoče imeti stalen in trden nazor, mora čakati, da se njegov nazor od raznih ljudi pripozna, potrdi. Liberalni gospodje, bolje da odlašate svojo sodbo, kakor pa da se oklepete takega nazora, ki ga čez nekaj časa zopet zavrzete. Nam ni težko spoznati, da je gotovo bolj varno resnico iskati na oni strani, kjer jo izgovarja več izkušenih ljudi, kakor pa na strani oslepljene in izburjene manjšine. Nazori, ki so se ohranili že mnoga leta v življenju, so gotovo bolj zanesljivi nego novi neizkušeni „Narodovi“ propovedniki.

Mi ne zaničujemo vsega novega, ampak samo pozorni smo, da se ne damo zapeljati vsakemu sladkemu govoru. Nam velja zlato pravilo, da se oklepamo tega, kar je potrdila skušnja in dolga vrsta veljavnih mož, ne pa takih naukov, ki se ne vjemajo niti z zdravo pametjo, niti z najbolj splošnimi nazori.

Našim političnim nasprotnikom pa svetujemo najpred nekoliko ponižnosti. Bodite si svesti, da še malo veste. Vi menite, ko ste pogledali nekoliko v skrivnosti sveta, da ste vzeli že vso modrost za se v najem, da več znate, kakor vsakdo drugi. Ta vaš napuh je nam nadležen in vam samim zelo škodljiv. Ne silite se svojimi nazori v vsako hišo, ne trdite, da je le vaše mnenje pravo in resnično. Pri vaši mali duševni zmožnosti vam to kaj malo pristoji.

Dnevne novice.

(„Matica Slovenska“) je položila na krsto g. deželnega glavarja dr. Jos. Poklukarja venec kot svojemu večletnemu odborniku.

(Nesreča.) Iz Mengša se nam poroča: V četrtek dne 5. t. m. je šel posestnik s Pristave pri Mengšu, po domače Oražem s svojim hlapcem in še enim delavcem v hosto drv pripravljat. Podsekali so debelo bukev. Da bi drevo palo brez ovir na pot, posekali so nižje drugo manjše drevo, mej tem pa zgrmí nasekana bukev na tla. Hlapec in delavec hitro odskočita, gospodarja pa ujame vrh in vrže s toliko silo na tla, da se ni mogel ganiti. Urno priškočita hlapec in delavec, obžagata veje in vzdigneta na glavi močno krvavečega gospodarja. Ob 2. uri popoldne ga pripeljeta nezvestnega domov. Med maziljenjem s sv. oljem je nesrečnež umrl. Pokojnik, ki je bil pošten mož, pač ni mislil jutraj, da bo že popoldne ležal na mrtvaškem odru. Pri posekanju dreves se večkrat dogajajo take nesreče.

(Iz Št. Vida) nad Ljubljano se nam poroča: Naš g. nadučitelj Janko Žirovnik je sklical minolo nedeljo shod kmetovalcev naše župnije; sošlo se je do 100 gospodarjev, kar priča, da se naši možje zanimajo za gospodarski napredek. Gospod nadučitelj je v jedrnatem govoru opisal sedanji položaj kmeta, naglašal, da se mora dandanes tudi kmet učiti potrebnih stvari in tako z umnim gospodarstvom izkoristiti svojo zemljo. Konečno je priporočal, naj se mnogo gospodarjev vpiše v kmetijsko družbo, da bode mogoče ustanoviti župnijsko podružnico. Pristopilo je takoj 36 novih članov, in tako šteje nova kmetijska podružnica s prejšnjimi že 50 članov. Pač častno je za Št. Vid, pa tudi za g. Žirovnika, ki hoče delati v blagor kmeta in obrtnika. Naj še omenim, da brezplačno vsako nedeljo od 9. do 10. ure podučuje odrasle mladeniče, katerih prihaja nad 50. Le tako naprej!

(Statistika gasilnih društev na Kranjskem.) O priliki ljudskega številenja v Avstriji 31. decembra 1890 je zveza avstrijskih gasilnih društev opozorila zvezo kranjskih gasilnih društev, da sešteje vsa prostovoljna gasilna društva na Kranjskem, število udov, množino njih gasilnega in rešilnega orodja itd. Zveza kranjskih gasilnih društev se je temu pozivu odzvala, in po jako velikem trudu, za katerega gre največja zasluga in zahvala g. deželnemu nadzorniku kranjskih gasilnih društev, A. C. Ahčinu, sestavil se je sledeči seznam gasilnih društev na Kranjskem: Prostovoljnih gasilnih društev šteje Kranjska petinšestdeset. Le-ta gasilna društva so sledeča: Postojina, St. Jernej na Dolenjskem, Polhov Gradec, Škofja Loka, Bizavik, Domžale, Podpeč, Borovnica, Kočevje, Veliki Otok, Krško, Horjul, Mirna Peč, Kranj, Ljubljana, Litija, Smartno pri Litiji, Mokronog, Trzin, Vrhnika, Planina, Radovljica, Rakek, Radeče, Novo Mesto, Zagorje na Pivki, Žužemperk, Kamnik, Toplice na Dolenjskem, Trebnje, Spodnji Logatec, Spodnja Šiška, Sentvid ob Ljubljani, Sentvid pri Zatičini, Vrd pri Vrhniki, Begunje, Vič-Glince, Višnjagora, Bohinjska Bistrica, Cirknica, Jesenice, Iška Vas, Dovje, Svetli Potok, Šmarje-Škofljica, Srednja Vas, Metlika, Koprivnik, Dolenja Vas, Preserje, Kočevska Reka, Zagorje ob južni železnici, Črnomelj, Nemška Loka, Bled, Vipava, Stari Trg, Kostanjevica, Javornik, Velče, c. kr. tabačna tovarna v Ljubljani, Mengiš, Ribnica, Idrija, Gradac in Dob. Najstarejše ustanovljeno prostovoljno gasilno društvo je v Ljubljani, katero je ustanovljeno leta 1870. Leta 1871 ustanovili sta se že gasilni društvi v Krškem in v Radečah, v Javorniku 1872. Nazadnje (1890) so bila prostovoljna gasilna društva ustanovljena na Brdu, Ribnici, Mengšu,

Gradacu, Zagorji, pri južni železnici, na Dovjem, v Idriji in v Zagorji na Pivki. Največ izvršujočih udov šteje prostovoljno ljubljansko gasilno društvo, namreč 116, za njim Postojina 100, Sentvid ob Ljubljani 82, Dolenja Vas 80 in c. kr. tabačna tovarna v Ljubljani 131. Najmanj izvršujočih udov imata prostovoljna gasilna društva v Svetlem Potoku 18 in gasilno društvo v Bohinjski Bistrici le 17, kar ima v tem svoj vzrok, da se je veliko število delavcev, kateri so prej bili v Bohinjski Bistrici, preselilo v Javornik k novi tovarni industrijske družbe. Največ podpornih članov šteje ljubljansko gasilno društvo, namreč 90, Kočevje 80, Postojina 50, Novo Mesto 59, Brdo 48, Kranj 66; najmanj Borovnica 1, Mirna Peč 1; nobenega podpornega uda pa gasilna društva: Smartno pri Litiji, Trzin, Planina, Radovljica, Rakek, Begunje na Gorenjskem, Vič-Glince, Višnja Gora, Jesenice, Šmarje-Škofljica, Dolenja Vas, Preserje, Bled (!!) itd.; pač malo zanimanje od strani posestnikov za prekristno gasilno društvo. Od vseh kranjskih gasilnih društev spada jih 41 od 65 k zvezi kranjskih gasilnih društev. V vsem skupaj štejejo gasilna društva na Kranjskem izvršujočih članov 2428, podpornih 919, rezervistov in deželnih brambovcev je mej izvršujočimi člani 472, črnovojnikov služečih že v vojni 496, črnovojnikov doslej še ne služečih v c. in kr. armadi 920, vojaščine doslej oproščenih 540. Gasilna društva na Kranjskem imajo v porabi: premičnih lestev 22, lestve-naslanjače 61, vsakovrstnih strešnih lestvic 112, plezalnih lestvic 109, parno brizgalnico 1, sesalnih brizgalnic 62, hidroforov 10, brizgalnic brez sesal 37, manjših brizgalnic 36, hidrantov 230, cevi 11.295 metrov, hidrantnih vóz 25, vóz za vodo na dveh in štirih kolesih 8, vóz za moštvo 7, vóz za gasilno pripravo 5, nosila 4. Dasi se je prostovoljno gasilstvo na Kranjskem, kakor je iz tega statističnega razgleda razvidno, v teku dvajsetih let močno pomnožilo, za kar gre čast slavnemu deželnemu odboru vsled velikih podpor, katere je v prid varnosti prebivalstva raznim gasilnim društvom naše dežele naklonil, vendar naše prostovoljno gasilstvo še ni v toliki meri razvito, kakor smemo to pričakovati od tako probujenega naroda, kakor je naš slovenski na Kranjskem. Naj vsak domoljub stori o tej zadevi svojo domoljubno dolžnost, in v kratkem bodedmo šteli lahko na 100 in še več prostovoljnih gasilnih društev, ki bodo v varstvo svojih sodeželanov delovala koristno in požrtvovalno.

(Novomeška čitalnica) priredi prihodnjo nedeljo dne 22. marca v „Narodnem domu“ v prvo po kapiteljski službi božji, v drugo ob 8. uri zvečer in v tretje na dan „Oznanjenja Marije Device“, t. j. dne 25. marca zopet po kapiteljski popoldanski službi božji „pasijon“ ali trpljenje Gospoda Jezusa Kristusa. Že pred par leti je čitalnica priredila enake predstave, ki so bile jako dobro obiskane, zato nas veseli, da je čitalnični odbor tudi letos storil potrebne korake v ta namen.

(Volilne agitacije.) Včeraj smo v našem listu omenili, da si že več agitatorjev slovenske liberalne stranke brusi pete, da bi dobili pooblastila od žen, ki imajo volilno pravico. Imenovali smo mej drugim tudi nekega Perdana, ter s tem mislili čevljarja in gledališkega igralca Perdana, ki se nikakor ne sme zamenjati z gospodom Ivanom Perdano m. obče znanim trgovcem in podpredsednikom trgovske in obrtne zbornice.

(Popravek.) Včeraj smo poročali med dnevnimi novicami, da je trgovec g. Nagy kupil od g. Fr. Trčka zalogo železnine. To novico nam je popraviti, da sta omenjena gospoda še-le v dogovoru o prekupu.

(„Učiteljski Tovariš“) ima v zadnji 6. številki naslednjo vsebino: Prof. Fr. Orožen: „O zemljepisnem pouku“. — Lj. Stiasny: „Podobice v abecedniku“. — J. Marn: „Knjiga Slovenska“. — Ukazi in odredbe šolskih oblastev. — Književnost. — Ukazi. — Dopisi. — Vestnik.

Raznoterosti.

— Najstarši bankovec. Angleški muzej dobil je nedavno kitajski bankovec izza vlade prvega cesarja vladajoče rodbine Ming. Ta bankovec je torej starejši, nego prva evropska banka, ki se je pred skoro 500 leti osnovala v Barceloni. V Evropi je pa izdala prve bankovec banka v Stockholmu 1668. leta.

— Samosvesten državnozborski kandidat. Pri zadnjih državnozborskih volitvah se je v Galiciji ponujal za kandidata tudi svinjski trgovec Rubejak. Na volilnem shodu se je izrazil tako-le: „Bil sem čevljar, pa mi ta posel ni ugajal, postal

sem trgovec s prašiči in dožal tako daleč, da se me bojé vsi konkurentje. Zakaj bi torej ne mogel zastopati interesov stanislavskih volilcev?"

— Sneg. V severni Angliji palo je veliko snega. V raznih krajih je sneg 6 palcev debel.

— Nov način pečenja kruha. Ruski pomeščik Žihov iznašel je bajé način, po katerem se dá kruh péči kar iz žita, da ga torej ni treba nositi v mlin. Žihov je za svojo iznajdbo si izprosil od vlade ruske patent in sedaj namerava v Peterburgu po Nevskem prospektu napraviti veliko pekarijo po svoji metodi. Mlinarjem pač njega iznajdba ne bode ugajala, če je kaj na nji.

— Sultanova kuhinja stane milijon frankov na leto. V kuhinjah je prostora za 3000 kvadratnih metrov, v njih se suče cela tropa kuharjev, slug in prirejevalcev. Sultan najrajši je pečeno meso, posebno kuretnino, potem pa razna sladka jedila. Izvzemši oficijalne obede sultan je vselej sam pri veliki mizi. Sklede mu prinašajo zapечатene na mizo.

— Izginole starine. Dr. Hörnl v Bonu odposlal je po pošti muzeju v Lipsiju zavoj, v katerem je bilo več dragocenih jako starih pečatnikov od glinice iz Vzhodne Indije. Zavoj se je pa na pošti izgubil in dosedaj so bila vsa poizvedovanja brez vspeha.

— Dragocena mrtvaška obleka. In Novega Yorka se poroča: Znana ameriška pevka Ema Abbott je umrla v Pittsburgu. Na mrtvaškem odru je imela dragoceno obleko, ki je veljala nič manj ko 5000 funtov šterlingov. V tej dragocenosti pa ni bila zagrebena, marveč truplo se je sežgalo z drago obleko vred in pepel zagrebel v zemljo.

— Zlati rudniki v Uralu. Iz Jekaterinenburga se poroča, da je neki rudar prišel na sled bogati zlati žili. Tu se nahaja zlata ruda v taki obliči, da se mora ceniti na stote in ne kakor navadno na funte. Začeli so seveda takoj kopati in našli so 25 metrov globoko na vse strani z obilim zlatom pomešano kamenje. Sto pudov (1 pud = 16 kilogramov) izkopanega kamenja daje po 3 pude (48 kilogramov) čistega zlata. Lastnik te dragocene rude je v trgu Čeljabu neki Mališev, kateremu se še nikedar sanjalo ni, da krije njegovo pešeno polje bogate zaklade zlata.

— Neovrgljiv dokaz. Jaka: „Ali sta si pisatelj Pisun in njegova soproga zopet dobra?“ — Jože: „Da, zdaj sta si zopet popolnoma dobra; zakaj ona bere spet, kar on spiše, in on je, kar mu ona skuha!“

Telegrami.

Praga, 16. marca. Pri ožjih državno-zborskih volitvah so izvoljeni mladočeški kandidatje Blažek, Trojan in Kaftan. Staročeši in Nemei se neso vdeležili volitve. V Karolinovem je izvoljen Mladočeh dr. Kajzl.

Zader, 16. marca. V dalmatinskih kmečkih občinah so izvoljeni v Zadru Dapar, v Šibeniku Masovčić, v Šplitu Bulat, v Sinju Perić, v Dubrovniku dr. Klaić (vsi Hrvatje); v Kotoru je izvoljen Srb Kvetić.

Berolin, 16. marca. Jutri daruje v cerkvi sv. Hedvige knezoškof dr. Kopp slovesno črno mašo za Windthorsta.

Lizabon, 17. marca. Zaradi jednega slučaja rumene mrzlice so se storile stroge previdnostne naredbe.

Washington, 17. marca. Italijanski poslanik izročil državnemu tajniku za vnanje zadeve Blainu protest zaradi pasivnosti oblasti v Novem Orleansu in pozval vlado, da varuje življenje Italijanov, ki je še vedno v nevarnosti, ter pokliče na odgovornost provzročitelje in sokrivce prelivanja krvi.

London, 17. marca. Angleška ladija „British Peer“ je na potu v Kalkuto preko Trinidata zadela v parnik „Bozburgh castle“ iz Novega Kastla. Bozburgh se je potopil, 22 pomorščakov je utonilo, kapitan in jeden pomorščak sta se rešila.

Piccoli-jevo esenco za želodec
prireja in razpošilja nje izdelovatelj lekarnar G. Piccoli v Ljubljani v zabojčkih po 12 in več steklenic. 1 steklenica 10 kr. (16)

Tu je i.

15. marca.

Pri **Maticu**: Dr. Kauber, Fröhlich, knjigotrožec; dr. pl. Wiedenfeld, odvetnik; Gerich, Altman, Petritsch, Fuchs, Gurruso, trgovci; Hendl, Odendall, z Dunaja. — Weiss, trgovec, iz Bele Peči.

Pri **Sona**: Lory, vodja železniške postaje; Spitzer, zasebnik; Fischer, Wunderlich, trgovca, z Dunaja. — Fischer z Ogrskega. — Medved iz Zagorja. — Tomina iz Šmarja. —

Izdajatelj: Matija Kolar.

Domladis iz Ilir. Bistrice. — Wunder, poslovodja, v Opatiji. — Heller, trgovec, iz Švice.

Pri **avstrijskem caru**: Jelenek, potovalec, z Dunaja. — Lansel iz Pize. — Theuerschuh, trgovec, iz Tržiča.

Pri **Južnem kolodvoru**: Erui, s soprogo, iz Celja. Dedem, živinotrožec, iz Briž. — Sittig, geometer, iz Ljubljane.

Umril so:

15. marca. Anton Javornik, mešetar, 70 let, Poljanska cesta 23, vodenica. — Barbara Gusmag, usmiljena sestra, 40 let, Kravja dolina 11, peritonitis.

V bolnišnici:

14. marca. Pavel Kočar, delavec, 45 let, vnetica možganske mreže. — Andrej Kosiček, delavec, 30 let, jetika. — Rozalija Bernik, gostija 57 let, plućnica.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Vetar	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomerna v mm	toplomerna po Celziju			
16	7. u. zjut.	727.4	4.0	sl. svzh.	oblačno	0.00
	2. u. pop.	726.8	10.2	"	"	
	9. u. zveč.	725.5	5.6	"	jasno	
Srednja temperatura 7.3°, za 4.2° nad normalom.						

Dunajska borza.

(Telegrafovo poročilo.)

17. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	92	gld	45	kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16%	92	"	50	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110	"	95	"
Papirna renta, davka prosta	102	"	—	"
Akcije avstr.-ogerske banke	988	"	—	"
Kreditne akcije	310	"	40	"
London	115	"	30	"
Srebro	—	"	—	"
Francoski napoleond.	9	"	14 1/2	"
Cesarski cekini	5	"	44	"
Nemške marke	56	"	60	"

Zahvala.

Slavna „Kmetška posojilnica na Vrhniki“ blagovolila je 14. t. m. od čistega dobička v letu 1890 — 30 gld za tukajšnjo ubožno šolsko mladino podariti.

Za ta blagi čin si šteje podpisani krajni šolski svet v najprijetnejšo dolžnost, izreči tem potom slavni posojilnici presrečno in iskreno javno zahvalo.

Krajni šolski svet na Vrhniki,
dné 15. marca 1891.

Karol Kotnik,
predsednik.

V. Levstik,
šol. vodja.

Deželni odbor Kranjski naznanja, da je

deželni glavar vojvodine Kranjske

preblagorodni gospod

dr. JOSIP POKLUKAR,

vitez reda železne krone III. vrste, predsednik kranjski trgovski in obrtnijski zbornici, predsednik pogozdovalni komisiji za Kras, državni poslanec itd. itd.,

danes ob 1 uri po noči, 54 let star, previden s sv. zakramenti, po dolgotrajnem bolehanju umrl.

Pogreb bode **v četrtek dné 19. t. m. ob 5. uri popoldne**, iz deželnega dvorca, Gosposke ulice št. 2.

Sv. maša za pokojnega bode v petek dné 20. t. m. ob 10. uri dopoldne v stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani.

V LJUBLJANI, dné 17. marcija 1891.

jabolčnih in hruškovih dreves, 2—3
mere visokih, ima na prodaj po 20 kr.
komad
Jakob Zupan v Brezji.
P. Izlake.
(2—2)

Sargove glicerinovne specijalitete.

Odkar sta izumila glicerinovne specijalitete F. A. Sarg in Karol Sarg, rabi jih Njeno Veličastvo cesarica in drugi udje cesarske naše rodovine, kakor tudi mnoge tuje knežje rodbine. Te specijalitete priporočajo: prof. baron Liefig, prof. pl. Hebra, pl. Zeissl, cesarski svetnik pl. Scherzer itd. itd., dvorna zobozdravnika Thomas na Dunaji in Meister v Gothi itd.

Glicerino milo, pravo, neponarejeno v papirji 60 kr., v škatljici 65 kr., v deščicah po 3 koščke vkupe 90 kr., v škatljici po 3 koščke 60 kr.
Medeno glicerino milo v zavitku po 3 koščke 60 "
Tekoče glicerino milo v steklenici 65 "
(Najboljše sredstvo za razkave noge in nečisto polt.)

Glicerinova ustna krema v steklenici 50 "
Glikoblastol (sredstvo za lepe lase in odstranjenje lišajev itd.) v steklenici gl. 1.—
Toaletno karbol-glicerino milo v zavitku po 3 koščke 1.20

KALODONT, glicerinova zobna krema po —.35
(Izvrstno sredstvo za lepe svitle zobe.)

F. A. Sargov sin & comp., c. in kr. zalagatelj na Dunaji.

Dobiva se v vseh lekarnah in parfumerijah.

(23)

Obliž za kurja očesa.

Najboljše sredstvo, da se odpravijo kurja očesa in trda koža. Bolečina kmalu mine in čez nekoliko dnij se kurje oko odstrani. Škatljica 40 kr.

Edino

pravo

le pri

Univerzalni hranilni prašek.

Neobhodno potreben v kuhinji! Ako se ga dene, karga gré na nožovo ost, k mesu ali sočivju med kuhanjem, naredi jed prebavljivo in okusno. Neobhodno potreben za namizo! Kar ga gré na eno nožno ost naj se ga zavžije z vodo ali z vinom in vse napenjanje in težave v želodeci so odstranjene. Škatljica po 75 kr.

SGMUND-u MITTELBACH-u, KREBS-APOTHEKE!

Kričistilne in zdravilne kroglice

za čiščenje krvi in odstranjenje vseh slabih sokov. Čiščenje želodca. — Škatljica po 26 kr. in 40 kr. Zavitek s 6 škatljicami (10-4) 1 gld. 5 kr.

Dunaj.
Am hohen Markt,
Palais Sina 8.

Ako se denar na-
prej pošlje, dobi
se blago poštne
prosto.

Obliž za protin in revmatizem.

Izvrstno sredstvo pri protinu, revmatizmu, bolečini v prsih in hrbtu, bulah protina, trganji po udih in izpahnenji. Komad po 25 kr. in 1 gld. 5 kr.

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.